

EUROKONWERSATORIA

4. konwersatorium
koordynatorka: Joanna Różycka-Thiriet

22 kwietnia 2020 r.
j.rozycka@schuman.pl

Temat: Kolejne rozszerzenie UE – kto następny? Albania, Macedonia Północna, Serbia?

Nasi goście:

-Marta Szpala, główna specjalistka w Ośrodku Studiów Wschodnich

- dr Rigels Halili, wykładowca w Studium Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego

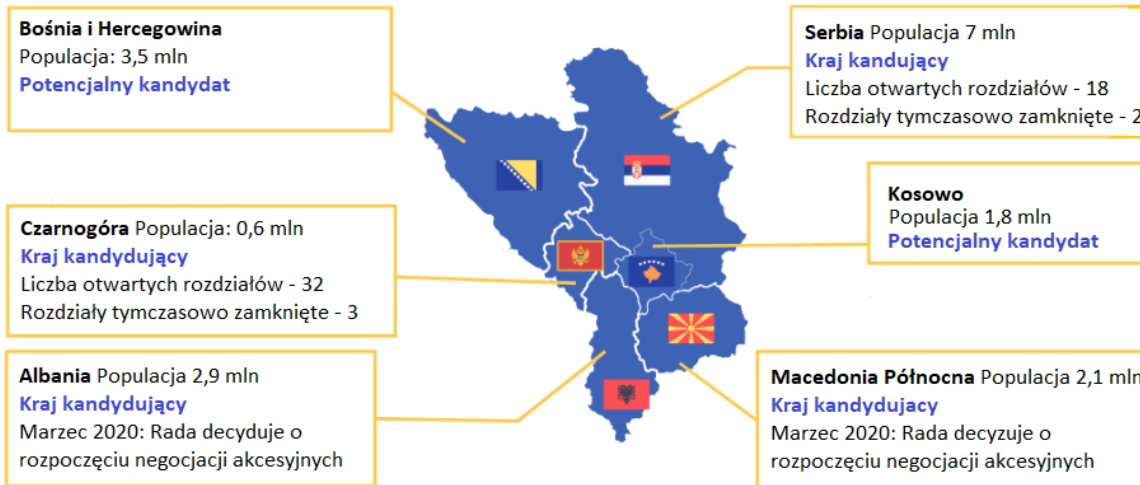
SŁOWNICZEK PRZETRWANIA

Kryteria członkostwa w UE – inaczej tzw. **kryteria kopenhaskie** (uchwalono je na szczycie w Kopenhadze w 1993 roku). Mówi o nich także Traktat o Unii Europejskiej. O członkostwo w UE może się ubiegać kraj europejski. Kandydat do członkostwa musi posiadać stabilne instytucje gwarantujące demokrację, państwo prawa, prawa człowieka i ochronę mniejszości; posiadać funkcjonującą gospodarkę rynkową zdolną do rywalizowania na unijnym rynku; być zdolny do skutecznego wypełniania zobowiązań wynikających z członkostwa. Państwo kandydujące musi być w stanie przyjąć dorobek prawny UE, ale musi się też nastawić się na przyjęcie euro. Z drugiej strony warunkiem przyjęcia nowego państwa jest także gotowość na rozszerzenie ze strony samej Unii.

Państwa kandydujące – obecnie status państw kandydujących mają Albania, Macedonia, Serbia, Czarnogóra i Turcja, jednak posiadanie statusu kandydata nie jest równoznaczne z rozpoczęciem negocjacji akcesyjnych. Potencjalnymi kandydatami są Kosowo oraz Bośnia i Hercegowina. W 2009 roku z wnioskiem o przyjęcie do UE wystąpiła Islandia, dotknięta poważnym kryzysem. W kolejnych latach rozpoczęły się nawet negocjacje akcesyjne. Jednak w 2015 islandzki rząd zwrócił się o to, by nie traktować już Islandii jako kraju kandydującego.

Negocjacje akcesyjne - zanim dany kraj stanie się członkiem UE, prowadzone są negocjacje dotyczące warunków jego przystąpienia (odbywają się w ramach tzw. **konferencji międzyrządowych**). Tempo negocjacji zależy od tego, jak szybko dany kraj dostosowuje się do prawa UE. Negocjacje toczą się w 35 rozdziałach (obszarach objętych unijnym prawem). W ramach rozmów poszczególne rozdziały są otwierane i zamykane. Negocjacje kończą się wraz z zamknięciem ostatniego rozdziału. Ich owocem jest **traktat akcesyjny**, który musi zostać ratyfikowany przez kraj kandydujący, państwa członkowskie i uzyskać aprobatę Parlamentu Europejskiego. W lutym 2020 roku Komisja przedstawiła propozycję zmian w procesie rozszerzenia UE. Np. rozdziały miałyby być pogrupowane w 6 obszarów tematycznych, w ramach których miałyby być łącznie negocjowane. Fundusze przedakcesyjne miałyby być mocniej powiązane z postępami reform, w nagrodę za postępy kandydaci mieliby zyskiwać dostęp do unijnych programów, a nawet być włączani do unijnych polityk.

Balkany Zachodnie – część Półwyspu Bałkańskiego obejmująca następujące państwa: Chorwację, Czarnogórę, Macedonię Północną, Serbię, Albanie, Bośnię i Hercegowinę oraz Kosowo. Stosunki każdego z krajów Bałkanów Zachodnich z Unią Europejską są na innym etapie. Chorwacja jest najmłodszym członkiem UE (od 2013 roku). Niepodległa od 2006 roku Czarnogóra rozpoczęła w 2012 roku negocjacje dotyczące akcesji. Serbia rozpoczęła je w 2014. Macedonia ma status państwa

Przegląd relacji UE z krajami Bałkanów Zachodnich

Na podstawie https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/eu-western-balkans-relations_en.pdf

kandydującego od 2005 roku, lecz negocjacje jeszcze się nie rozpoczęły. Albania jest kandydatem od 2014, negocjuje również się nie rozpoczęły. Bośnia i Hercegowina jest od 2003 potencjalnym kandydatem. Potencjalnym kandydatem jest też niepodległe od 2008 Kosowo. Jego sytuację komplikuje fakt, że niektóre kraje UE nie uznały jego niepodległości (m.in. Hiszpania, Grecja, Słowacja, Rumunia).

DOBRCZE POWIEDZIANE – FRAZA DNIA

Fragmety konkluzji Rady Unii Europejskiej z 25 marca 2020 roku w sprawie rozszerzenia UE o Macedonię Północną i Albanie:

(...) Po przeanalizowaniu zaktualizowanego sprawozdania Komisji z 2 marca 2020 r. na temat postępów poczynionych przez Republikę Macedonii Północnej Rada z zadowoleniem odnotowuje, że kraj ten wykazał determinację, by dalej realizować unijny program reform, i osiągnął wymierne i trwałe rezultaty, spełniając warunki określone w konkluzjach Rady z czerwca 2018 r. dotyczące otwarcia negocjacji akcesyjnych.

(...) W świetle postępów w zakresie reform oraz w związku z wypełnieniem warunków określonych jednomyślnie przez Radę w czerwcu 2018 r. Rada, (...) podejmuje decyzję o otwarciu negocjacji akcesyjnych z Republiką Macedonii Północnej.

(...) Pierwsza konferencja międzyrządowa powinna zostać zwołana jak najszybciej po przyjęciu ram negocjacyjnych przez Radę.

Następnie mamy analogiczny fragment dotyczący rozpoczęcia negocjacji z Albanią, po którym następuje jednak litania zastrzeżeń:

(...) Pierwsza konferencja międzyrządowa powinna zostać zwołana jak najszybciej po przyjęciu ram negocjacyjnych przez Radę.

Przed tą pierwszą konferencją międzyrządową Albania powinna przyjąć reformę ordynacji wyborczej w pełni zgodną z zaleceniami OBWE/ODIHR i zapewniającą przejrzyste finansowanie partii politycznych i kampanii wyborczych, zapewnić dalsze wdrażanie reformy sądownictwa, w tym gwarantującą funkcjonowanie Trybunału Konstytucyjnego i Sądu Najwyższego, uwzględniając przy tym opinie eksperckie stosownych podmiotów międzynarodowych, m.in. mające zastosowanie opinie Komisji Weneckiej, oraz zakończyć tworzenie wyspecjalizowanych struktur zwalczających korupcję i przestępczość zorganizowaną. Albania powinna również dalej nasilać walkę z korupcją i przestępczością zorganizowaną, także poprzez współpracę z państwami członkowskimi UE i plan działania na rzecz wypełnienia zaleceń Grupy Specjalnej ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniądzy (FATF). Istotnymi priorytetami są w dalszym ciągu: rozwiązanie problemu bezzasadnych wniosków o azyl, zapewnienie możliwości repatriacji i zmiana ustawy medialnej zgodnie z zaleceniami Komisji Weneckiej.

Konkluzje Rady UE zostały 30 marca zatwierdzone przez Radę Europejską, najwyższy unijny organ polityczny. Teoretycznie droga do rozpoczęcia negocjacji jest więc otwarta.